

På tur i mosen

Tinglev Mose rummer mange gode muligheder for at iagttage især fuglelivet. Fra den ca. 3 km afmærkede sti rundt i mosen kan du opleve denne naturtype på allernærmeste hold.

Mosen rummer mange steder store og vandfyldte tørvegrave, som er et levn fra datidens tørvegravning.

Stien går gennem mosearealer med mange buske og træer og krydser flere steder Almstrup Kanal, som går gennem mosen.

Fra udsigtstårnet, der ligger i mosens sydlige del, kan du overskue næsten hele mosen og her har interesserede bedre mulighed for at iagttage mosens fugleliv. Der er fugleplancher oppe i tårnet.

Praktiske oplysninger

Stien gennem mosen er anlagt dels med flis og dels med planke. Stien egner sig for færdsel til fods. Det er ikke muligt at medtage cykler og barnevogne. Du skal være forberedt på, at stien en gang imellem kan være våd, så det kan være en fordel at have gummistøvler med.

Tinglev Mose består af både private, kommunale og statslige arealer. Stier og rekreative anlæg i mosen forvaltes og vedligeholdes i et samarbejde mellem Naturstyrelsen Sønderjylland og Aabenraa Kommune.

Færdsel i mosen

- Færdsel må kun ske til fods
- Følg den afmærkede sti
- Brug af åben ild er forbudt
- Hunde skal føres i snor
- Smid ikke affald i naturen
- Færdsel sker på eget ansvar

Har du lyst til at opleve andre egne af Sønderjylland, kan du hente idéer på www.aabenraa.dk, naturstyrelsen.dk og udinaturen.dk

Folderen fås på turistkontorer eller hos:

Aabenraa Kommune

Byg, natur og miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76
E-mail: post@aabenaar.dk
Hjemmeside: www.aabenaar.dk

Stien er afmærket med dette skilt

Tinglev Mose

Aabenraa
Kommune

Moserne i Sønderjylland

Moserne er dannet i store fugtige områder, hvor tørvemos og sumpplanter gennem flere tusinde år er blevet bevaret som tørv. Det sker, fordi moserne har et surt og næringsfattigt miljø, hvor døde plantedele kun langsomt rådner.

Moserne udgør en af Sønderjyllands væsentlige naturtyper. En betragtelig del af Sønderjylland har indtil for et par hundrede år siden været dækket af moser. Siden er der gravet tørv til brændsel, og moserne er afvandet for at skaffe landbrugsjord.

Tørvegravning under krigen 1940-1945

Tinglev Mose

Tinglev Mose er opstået efter sidste istid, og var oprindeligt en lavvandet sø. Mosen er ca. 180 ha stor og kan naturligt opdeles i tre områder: Nørresø, Søndersø og højmosen. Nørresø og Søndersø udgør det tidligere søområde og ligger øst for Almstrup Kanal. De to områder deles i dag af jernbanen Tinglev-Sønderborg. Højmosen ligger vest for Almstrup Kanal.

Tinglev Mose er siden midten af sidste århundrede blevet afvandet flere gange, senest i 1966. Mosen er blevet afvandet for at opdyrke randarealerne, afgræsse mosen og grave tørv. Med afvandingen fulgte en tilgroning af mosen.

Restaurering af mosen

I perioden 1999 – 2004 er der gennemført et naturgenopretningsprojekt, hvor vandstanden i Tinglev Mose er blevet hævet. Derved er der skabt grundlag for en positiv fremtidig udvikling for mosen med levesteder for mange sjældne arter af planter og dyr.

I tilknytning til projektet blev der lavet en vandresti i mosen og opstillet et udsigtstårn.

Planter i mosen

I 2009 blev der lavet en omfattende undersøgelse af plante- og dyrelivet i Tinglev Mose. Selvom en stor del af mosen stadig er tilgroet, så har vandstandshævningen stoppet udviklingen, og mange træer er gået ud. Vegetationen har skiftet karakter, så der er kommet mange nye vand- og sumpplanter til.

De tre mest almindelige græsarter er **blåtop**, **tagrør** og **eng-rørhvene**

De typiske planter for hede- og højmosse findes fortsat i mosen f.eks. **kæruld** og **klokkelyng**. Vandstandshævningen har som forventet haft en gunstig indvirkning på udbredelsen af **tørvemosser**, som nu findes vidt udbredt i mosen.

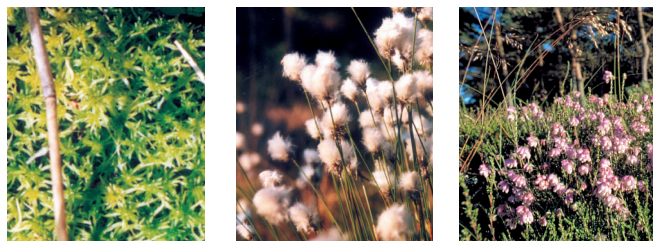

Foto: Sten Rabjerg

Krybdyr og padder

Mosen rummer alle landets 5 krybdyrarter: **markfirben**, **almindeligt firben**, **snog**, **hugorm** og **stålorm**. Markfirben er en strengt beskyttet art under EU's habitatdirektiv. Snogbestanden er ikke særlig stor, men snogen ses af og til langs stien. Der er også få hugorme i mosen, og de ses derfor meget sjældent.

Der er 5 arter af padder: **skrubtudse**, **butsnudet frø**, **spidssnudet frø** og **lille vandsalamander** og **stor vandsalamander**.

Det er kun skrubtudsen og spidssnudet frø, som er almindelig i mosen.

Foto: Sten Rabjerg

Fuglelivet i mosen

De mange naturtyper i Tinglev Mose og områdets store udstrækning gør, at der findes mange forskellige fugle i mosen. Der yngler årligt godt 60 arter. Langt de fleste af disse er småfuglearter, som er knyttet til buske og træer.

Løvsanger

Nattergal

Nattergal er sammen med **rørspurv** og **rørsanger** knyttet til vådområderne i mosen. Det gælder også **dobbeltbekkasin**, hvis flaksende siksakflugt man kan være heldig at se fra mosens udsigtstårn.

I mosen yngler en række fuglearter, som er truede, sårbare eller sjældne i Danmark. Bl.a. findes 4 arter på EU's fuglebeskyttelsesdirektiv: rørdrum, rørhøg, blåhals og rødrygget tornskade. Restaureringen af Tinglev Mose har endvidere medført, at der siden 1998 er kommet langt flere ynglende vandfugle i mosen.

Rørhøg

Insekter

I Tinglev Mose findes mange typer af vådområder med både surt og neutralt vand. Derfor findes der mange arter af vandinsekter. Bl. a. ses mange **guldsmede** og **vandnymfer**.

